

MİDYAT REHBERLİK VE ARAŐTIRMA MERKEZİ

ÖZEL EĞİTİM HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

BÜLTEN

KASIM 2024

“İnsan sevmekten çok anlaşılmaq istiyordu belki de...”

İÇİNDEKİLER

**1-ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ
NEDİR?**

**2-ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ'NÜN
SINIFLANDIRILMASI**

**3-ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN
NEDENLERİ**

**4-ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE EŞLİK EDEBİLEN
DURUMLAR**

**5-OKUMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN BİREYİN
ÖZELLİKLERİ**

**6-YAZMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN BİREYİN
ÖZELLİKLERİ**

**7-ARİTMETİK GÜÇLÜK YAŞAYAN BİREYİN
ÖZELLİKLERİ**

**8-BİLİŞSEL VE PSİKOSOSYAL GÜÇLÜK YAŞAYAN BİREYİN
ÖZELLİKLERİ**

**9-ÖÖG OLAN BİREYLE YAPILABİLECEK
ETKİNLİKLER**

**10-ÖÖG GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLE ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERE
TAVSİYELER**

**11-ÖÖG OLAN BİREYİN AİLESİNE YÖNELİK
TAVSİYELER**

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ NEDİR?

Normal ya da normalin üstünde zekaya sahip olduğu halde **konuşma, dinleme, okuma, yazma, mantık yürütme ve matematik becerilerinin** bir yada birkaçının kazanılması ve uygulanmasında zorlukların belirgin olduğu **nörobiyolojik** bir bozukluktur.

- Zeka ile ilişkili değildir, herhangi bir duyuşsal kayıptan veya yetersizlikten kaynaklanmaz, doğuştan gelen ve yaşam boyu süren bir bozukluktur.
- Öğrenme güçlüğüne sahip bireyler heterojen özellik gösterdikleri için akademik ve sosyal alanlarda birbirlerinden çok farklı özellik göstermektedirler bu yüzden çocukların zorluk yaşadığı alanlar farklılaşabilmektedir.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ'NÜN SINIFLANDIRILMASI

OKUMA GÜÇLÜĞÜ (DISLEKSİ):

Okuma güçlüğü olan bireyler sözcük tanıma, ses ve harflerin şeklini eşleştirmede, hecelemede, sesli olarak bir metni okurken akıcılık gibi güçlükler yaşamaktadır. Okumanın amacının anlamak olduğunu düşünülduğünde, yaşanan bu güçlükler okuduğunu anlamada da sorunlar ortaya çıkmaktadır.

MATEMATİK GÜÇLÜĞÜ (DISKALKULİ):

Matematik güçlüğü yaşayan birey; aritmetik beceriler, günlük yaşamda takvim okuma, işlem işareti kullanma, çarpım tablosunu öğrenme, adres bulma, sayı kavramlarını anlama, basit hesaplamaları yapma becerilerinde zorlanmaktadır.

YAZMA GÜÇLÜĞÜ (DISGRAFİ):

Yazılacak ifadenin zihinde oluşturulması, bu ifadeyi kelime kelime bir alana yazmak, yazarken bir yandan ifadeyi bellekte tutmak gibi karmaşık süreçleri içermektedir. Ortaya çıkan bu ifadenin aynı zamanda anlamlı olması gerekmektedir. Yazma güçlüğü yaşayan bireyler bu alanlarda sorun yaşamaktadır.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNÜN NEDENLERİ

- **Nedenlerine ilişkin net bir açıklama olmasa da beyin hasarı ya da işlev bozukluğu, kalıtım ve çevresel faktörler gibi olasılıklar üzerinde durulmaktadır.**

BEYİN HASARI YA DA İŞLEV BOZUKLUĞU

- Beyin görüntüleme teknolojilerinin gelişimiyle ÖÖG yaşayan çocukların beyin yapısının, ÖÖG olmayan çocuklardan farklılık gösterdiği bulunmuştur. Temporal lop kanlanması normal okuyuculardan daha azdır bu bölge dilin gelişimiyle asimetric bir hal almaktayken ÖÖG tanısı bulunan çocuklarda daha simetric bir yapı olduğu düşünülmektedir, sol beyin aktivasyonları normal okuyuculara göre daha azdır.

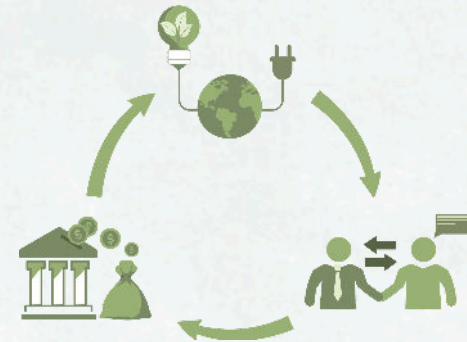

KALITIM

- Öğrenme güçlüğünün birçok genin etkisi altında ortaya çıktığı düşünülmektedir. Aile öyküsünde öğrenme güçlüğünün herhangi bir türü varsa, öğrenme güçlüğünün görülme olasılığının arttığı görülmektedir.

ÇEVRESEL FAKTÖRLER

- Çevresel faktörlerin öğrenme güçlüğünün ortaya çıkışında dolaylı olarak katkıda bulunduğu dair bir inanış olduğu ifade edilmektedir. Net bir çevresel neden bulunmama ile birlikte olasılıklardan bazıları şu şekilde sıralanabilir; düşük sosyoekonomik düzey, yetersiz beslenme, sağlık hizmetlerine erişim eksikliği ve öğrencinin aldığı öğretim kalitesi gibi.

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜNE EŞLİK EDEBİLEN DURUMLAR

Eşlik eden durum iki hastalık ya da yetersizlik durumunun aynı anda görülmesi olarak tanımlanabilir.

- **Dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu (DEHB),**

- **Anksiyete bozukluğu,**

- **Duygudurum bozukluğu,**

- **Dil ve konuşma bozukluklar,**

- **Gelişimsel kordinasyon bozukluğu.**

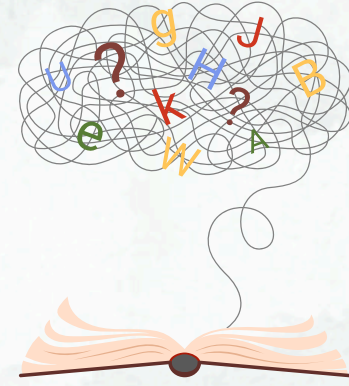
ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN BİREYLERİN ÖZELLİKLERİ

OKUMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN BİREYİN ÖZELLİKLERİ

Okuma güçlüğü yaşayan bireyler daha yavaş okudukları ve kelimeleri yanlış tanıma gibi okuma hatalarını sıklıkla sergilediklerinden dolayı okuma eylemi onlar için sıkıcı ve kaçınılan bir eylem haline gelmektedir.

Sıklıkla rastlanan okuma hataları şunlardır;

- Okurken ses, hece ve sözcük atlamaları ve eklemeleri yaparlar,
- Satır takip etmekte zorlanırlar,
- Benzer sesleri ayırt etme güçlüğü yaşar ve sıklıkla karıştırırlar(p, b, d harflerini 6–9 sayılarını ters algılayabilirler; ne'yi en;3'ü E; 12'Yİ 21 gibi algılayabilirler),
- Harf hece ve sözcükleri ters çevirerek okurlar,
- Telaffuzla ilgili sorunlar yaşarlar,
- İmla ve noktalama işaretlerini dikkate almazlar,

- Vurguları yapamayan monoton bir ses tonuyla okurlar,
- İlk okuma yazma sürecinde ses öğrenme ve ses birleştirme hataları yaparlar,
- Fonolojik farkındalıkları düşüktür,
- Okuma sırasında sıklıkla tekrar dönüşler yaparlar,
- Dinlediklerini okuduklarına göre daha iyi anlarlar,
- Yavaş ve duraksayarak okurlar,
- Okuduğunu anlama sorularını hatırlama ve yanıtlamada zorluk yaşarlar.

YAZMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN BİREYİN ÖZELLİKLERİ

Yazma; bilişsel, duyuşsal, dilsel ve psikomotor becerilerin eşgüdümlü çalışmasını gerekli kılmaktadır. ÖÖG olan öğrencilerin bu becerilerde yaşadığı güçlükler, mekanik yazma ve metin oluşturma sürecinde sorunlara neden olmaktadır.

- **Kalem tutuşları yanlış olabilir,**
- **Kalemin kağıt üzerindeki baskı şiddetini istenilen ölçüde ayarlamakta zorlanabilirler,**
- **Harf biçimlerinde bozukluklar ve büyük–küçük harf orantısına dikkat etmeden satır dışına taşmalar görülebilir,**

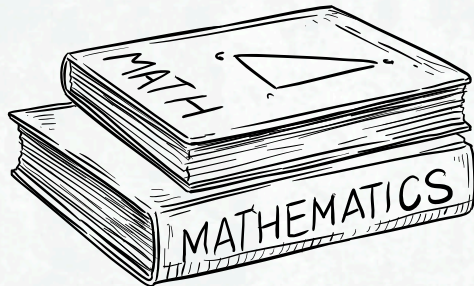
- **Kelimelere harf ekleme,**
- **Bir harfin yerine başka harf yazma,**
- **Harfleri ters çevirerek yazma,**
- **Harf ve kelimeler arasında uygun miktarda boşluk bırakmadan yazma,**
- **Harf ve heceleri daha yavaş yazma gibi sorunlar görülebilir.**

ARİTMETİK GÜÇLÜK YAŞAYAN BİREYİN ÖZELLİKLERİ

Araştırmalar aritmetik güçlük çeken öğrenciler ile düşük başarılı öğrencilerin hangi bilişsel becerilerde farklılaştığının, birbirinden ayırt edilip edilemeyeceğinin belirsizliğini koruduğunu ileri sürmektedir.

- **Basit işlemlerde dahi parmakla sayma eğilimindedirler.**
- **Aritmetik işlemlerde çoğunlukla sayma stratejisine bellek stratejilerine oranla daha fazla güvenmektedirler.**
- **Sayılar, semboller, çarpım tablosu gibi matematiksel gerçekleri ezberlemede, sayıları sıralama, kesirler ve yer kavramını anlamada güçlük çekerler**
- **Saati doğru söyleme, saatteki sayıları doğru yorumlamada ve zamanı yönetmede zorlanırlar.**

- **Sayıların büyüklüğü ve sayıların diğer sayılarla ilişkisini anlamada güçlük çekerler.**
- **İşlemleri mekanik olarak yapabilseler de işlemleri nasıl yaptıklarını açıklayamazlar.**
- **Geriye doğru ve ileriye doğru ritmik sayma, sağ ve solu karıştırma, harita okumada zorluk yaşamaktadırlar.**

BİLİŞSEL VE PSİKOSOSYAL GÜÇLÜK YAŞAYAN BİREYİN ÖZELLİKLERİ

ÖÖG çeken öğrenciler genellikle evdeki hayatlarını planlama ve organize etmede sorunlara yol açan düzensiz bir düşünme ortaya koyar.

- Bir göreve başlamada sorun yaşar,
- Sık sık hata yapar,
- Sözlü yanıtlar vermede gecikme yaşar,
- Soyut anlamı anlamada güçlük çeker,
- Önceden öğrenilen bilgileri yeni bir duruma adapte etme ve uyarlamada güçlük yaşar,
- Dinlemeye odaklanmakta önemli bilgileri bilinçli olarak hatırlamakta zorlanır,

- Bilgileri işlemek için daha fazla zamana ihtiyacı vardır,
- Düşünceleri düzenleyerek aktarmada sorun yaşar,
- Okula uyum konusunda daha çok zorlanır,
- Akranlar tarafından reddedilme hissi yaşar,
- Lider olma olasılığının düşük olur,
- Tutarsız performans sergiler, bazen istenileni tam olarak yerine getirirken bazen istenilenden tamamen uzaklaşabilmektedir.

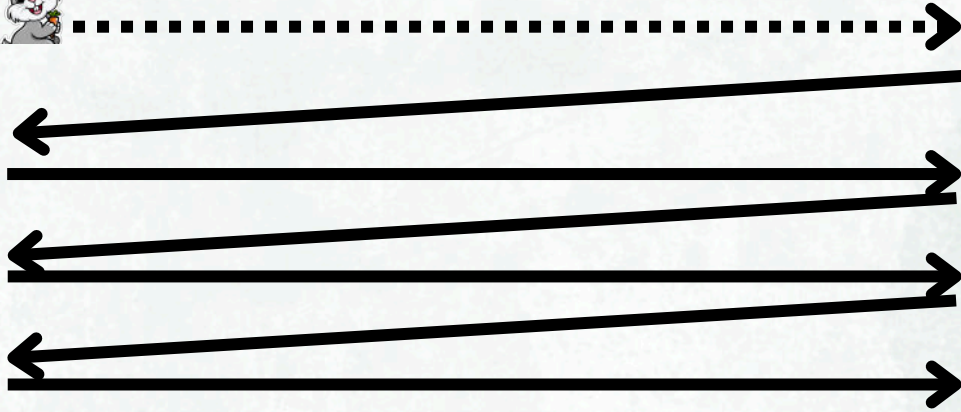
ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN BİREYLE YAPILABİLECEK ETKİNLİKLER

ÖÖG yaşayan öğrenciler yeterli ve etkin desteklerle yaşadıkları bu güçlükleri en aza indirerek eğitim hayatlarına diğer akranları gibi devam edebilmektedirler.

OKUMA GÜÇLÜĞÜ YAŞAYAN BİREYLE YAPILABİLECEK ETKİNLİKLER

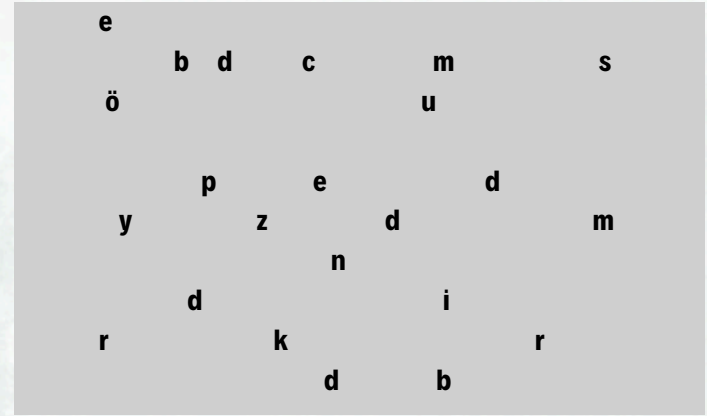
1.SATIR TAKİP ÇALIŞMASI

Türkçe soldan sağa doğru okunan bir dildir. Okuma sırasında gözün soldan sağa doğru hareketi ile göz yazılı kodları algılar. Bu bağlamda göz hareketlerinin işlevselleşmesi ve soldan sağa doğru satır takibini kolaylaştırmak adına aşağıda görselleri sunulan etkinlikler yapılabilir.

2.AYNISINI BUL ETKİNLİĞİ

Öğrencilerin harfleri görsel temsilleri açısından ayırt etme becerilerini desteklemek adına kullanılacak bir etkinliktir. Özellikle yeni seslerin öğrenildiği dönemlerde ve sesleri karıştıran (b-d, m-n, y-g) öğrencilerde kullanılması önerilmektedir. Öğrenci bu etkinlikte kendine verilen hedef sesi diğer görsellerden ayırt ederek işaretler.

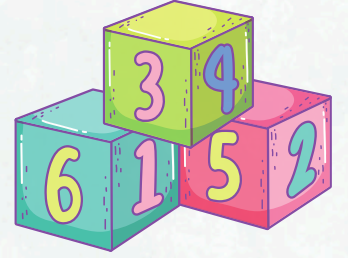
3.SÖZCÜK VE TÜMCE GENİŞLETME ÇALIŞMASI

Okuma akıcılığının kazanılması adına yararlanılabilecek bir etkinliktir. Bu çalışma sırasında heceler ekleme yoluyla genişletilerek tümcelere ulaşılır.

ka
kay
kaya
kayak
kayakçı
kayakçılar

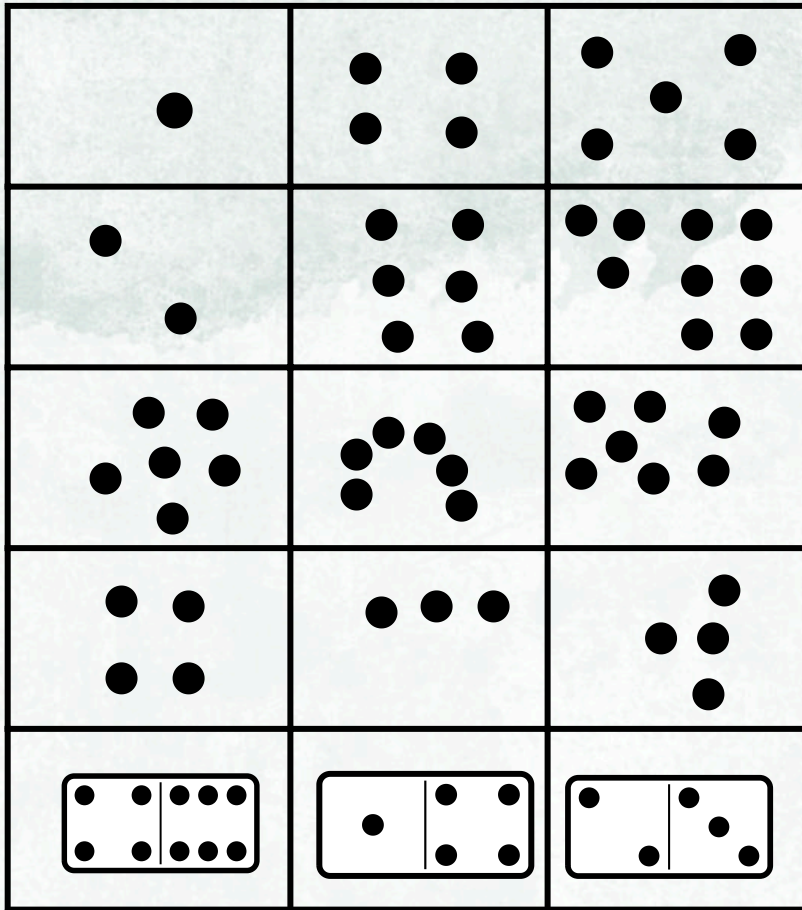

ARİTMETİK GÜÇLÜK YAŞAYAN BİREYLE YAPILABİLECEK ETKİNLİKLER

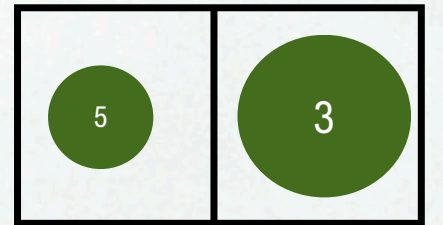
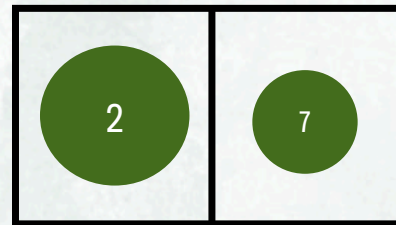
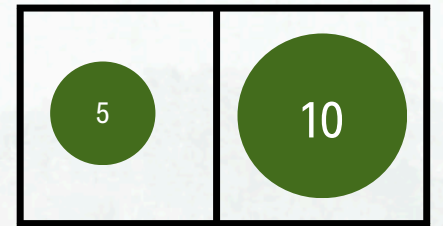
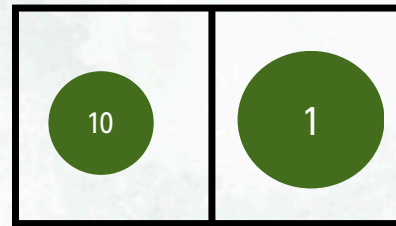
ŞİPŞAK SAYILAMA ETKİNLİKLERİ

Aritmetik hesaplamalarda güçlük çeken çocukların birden sekize kadar şipşak sayılama kapasitelerinin düşük olduğuna dair çalışmalar mevcuttur. Öğrencilerden düzenli ve dağınık olarak verilen noktaların sayısını hızlı ve otomatik olarak söylemeleri ve sembolik olarak yazmaları istenebilir.

SAYI BÜYÜKLÜKLERİNİ KARŞILAŞTIRMA

Rakamla temsil edilen ve fiziksel olarak farklı büyüklükte sunulan sayıları karşılaştırmaya dönük etkinlikler sayı hissini geliştirmeye yardımcıdır.

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE YAPILABİLECEK ETKİNLİKLER

BÜYÜK ve KÜÇÜK KAS ETKİNLİKLERİ

İLERİ GERİ, YAN YANA YÜRÜME:

Çocuklar yerde işaret edilen düz ya da bükümlü yolları izleyerek yürümektedir. İnce ya da dar, kolay ya da zor, yavaş ya da hızlı, ayakkabılı veya ayakkabısız yürüme planlanabilir.

HAYVAN YÜRÜYÜŞÜ:

Fil, tavşan, ördek, solucan, farklı hayvanlar gibi yürünebilir.

SIRALI YÜRÜYÜŞLER:

Farklı şekillerde ve renklerde belirlenmiş yolları izleyebilir.

TUTMA:

Tutmak atmaktan daha zor bir beceridir. birbirlerine atılan şeyleri tutmaya çalışabilirler

İZLEME:

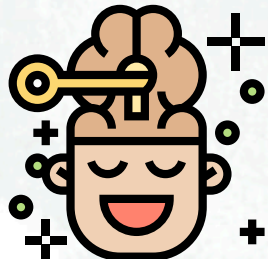
Öğrenciler çizgileri, resimleri, tasarımları, harfleri ve numaraları kağıt, plastik ya da şablon üzerinden izleyebilir. Makasla kesme: kare, dikdörtgen gibi şekillerle başlayıp yuvarlakları, resimleri noktalar ve ince çizgilerden geçerek kesmesi sağlanabilir.

GÖRSEL ALGI ETKİNLİKLERİ

1. BULMACA
2. SINIFLAMA
3. EŞLEME
4. DOĞRU DESENİ BULMA
5. GÖRÜLEN NESNELERİ HATIRLAMA
6. DESENLERİ TEKRARLAMA ÖRÜNTÜ

DOKUNSAK VE KİNESTETİK ALGI ETKİNLİKLERİ

1. FARKLI DOKULARI HİSSETME
2. KOKLAMA
3. AĞIRLIĞI HİSSETME
4. SICAKLIĞI HİSSETME
5. ŞEKİLLERİ HİSSETME
6. DOKUNARAK TANIMA

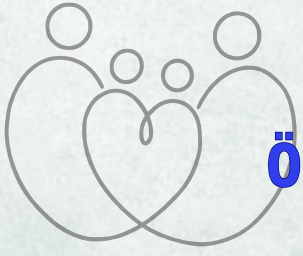
ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYLE ÇALIŞAN ÖĞRETMENLERE TAVSİYELER

- Dikkat dağınıklığının önüne geçmek için öğrenciyi pencereden, öğretmenle sık göz teması kurabileceği bir yere oturtulmalı,
- Öğrenciye, görevini nasıl parçalara ayıracağı öğreilmeli,
- Öğrenmeleri ön öğrenmelerle ilişkilendirilmeli,
- Sık değerlendirme yapılmalı,
- Tahmin etme ve zihinsel matematik stratejileri kullanmak için sık sık fırsatlar sunulmalı,
- Öğrencinin derse etkin katılımı sağlanmalı,
- Ulaşılması kolay hedefler belirlenmeli,
- Kitap yazı tipleri öğrencinin kolaylıkla ayırt edebileceği şekilde seçilerek çözümlene yeterliliği desteklenmeli,
- Çalışma kağıdına okuma metninin okunabilirliğini ve anlam oluşumunu desteklemek adına görsel öğeler eklenmeli,

- Özellikle yönelim becerileri açısından zorluk yaşayan öğrenciler için okuma ipuçları eklenmeli,
- Sınıf çalışmasını tamamlamak için ek süre sağlanmalı,
- Mümkünse ders materyallerinin notları ve fotokopileri verilmeli,
- Belleği geliştirmek için görsel, işitsel, kinestetik ve dokunsal gibi çoklu duyuşsal bir yaklaşım kullanılmalı,
- Temel matematik işlemlerini öğretmeden önce sayıların anlamını (sayı algısı) güçlendirmek için yeterli fırsatlar sunulmalı,
- Akıl yürütürken sizinle iletişime geçmelerine izin verilmeli,

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ OLAN BİREYİN AİLESİNE YÖNELİK TAVSİYELER

- **Çocuğunuzda eğitsel bir sorun hissettiğinizde ilk olarak öğretmenine başvurunuz,**
- **Risk altındaki çocuklar erken yaşta uygun eğitimle akranlarını yakalayabilmektedirler,**
- **Aileler öğretmenlerle sürekli olarak irtibat halinde olmalıdır,**
- **Çocuğun davranışlarını iyi gözlemlemek ve öğretmene doğru aktarmak önemlidir,**
- **Çocuğu aşağılayıcı ve suçlayıcı açıklamalardan kaçının,**
- **Sabırlı, anlayışlı ve hoş görülü olun,**
- **Çocuğun zayıf yanları üzerinde değil güçlü yanları üzerinde durun,**
- **Çocuğunuzun yapabildiklerini takdir edin ve başarı duygusunu tatması için teşvik edin,**

- **Başarılı olabileceği sosyal aktivitelere yönlendirin,**
- **Çocuğunuzun başkaları ile kıyaslamayın,**
- **Çocuktan bulunduğu seviyenin çok üzerinde bir beklenti içerisine girmeyin,**
- **Çocukla kitap okuyup 5N1K soruları sorarak ifade edici dil becerilerini geliştirin,**
- **Bellek gelişimi ve ifade edici dil becerilerinin gelişimi için tekerleme, parmak oyunu, şarkılar öğretin; bu öğretilenleri gün içerisinde oyunla birlikte tekrar edin,**
- **Davranışlarınızda kararlı ve tutarlı olun,**
- **Düşüncelerini ifade etmede cesaretlendirin.**

